

KS. CZESŁAW KRAKOWIAK

LITURGIA BŁOGOSŁAWIENSTWA OBRAZÓW JEZUSA CHRYSTUSA I NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY

LITURGY OF BLESSING OF PICTURES DEPICTING JESUS CHRIST AND BLESSED VIRGIN MARY

Abstract. Piety of the faithful is not restricted only to participation in the Sunday Mass, Sacraments and Liturgy of the Hours. An important role for communal and individual piety is fulfilled by the images of Jesus Christ and His Mother, Blessed Virgin Mary. Before they become cult objects, these holy likenesses are blessed in accordance with a ritual formula prescribed by the Church. Through a blessing, such pictures do not receive a special power from God, but they become a sign which directs our thoughts and hearts towards God. Paintings depicting Jesus and Mother of God are blessed outside Mass or during Vespers. A presbyter or bishop can administer the blessing of paintings. The blessing prayer is preceded by the Liturgy of the Word, which includes a reading from the Bible, homily and the Universal Prayer. When pictures of Jesus Christ and Blessed Virgin Mary are being blessed, the Church asks God that a prayers before the pictures lead the faithful to follow in "Lord's footsteps," that is imitate Christ, and that by looking at the example set by Blessed Virgin Mary the faithful aspire to perfection thanks to Her intercession.

Translated by Tomasz Palkowski

Key words: blessing; image; picture; painting; Jesus Christ; Blessed Virgin Mary; Holy Mass; Vespers.

WSTĘP

Kościół wymaga, aby obrazy przeznaczone do publicznej czci wiernych, zwłaszcza umieszczane w naczelnym miejscu kościoła, były pobłogosławione w czasie uroczystego obrzędu liturgicznego (por. KL 125)¹. *Katechizm*

Ks. prof. dr hab. CZESŁAW KRAKOWIAK – emerytowany profesor KUL; adres do korespondencji: ul. Bernardyńska 7D/5, 20-109 Lublin; e-mail: krak1944@gmail.com

¹ *Rytuał rzymski. Obrzędy błogosławieństw dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*, t. II, Katowice 1994, nr 986 (dalej skrót OB); zob. B. NEUNHEUSER, *Evoluzione di mentalità nella prassi delle benedizioni*, „Rivista liturgica” 73 (1986), s. 188-213; S. CICHY, *Błogosławieństwa w liturgii Kościoła*, „Liturgia Sacra” 1 (1995), nr 3-4, s. 97-106; S. CZERWIK, *Odnowa liturgii*

Kościół katolicki zalicza błogosławieństwa do sakramentaliów: „Wśród sakramentaliów znajdują się najpierw *błogosławieństwa* (osób, posiłków, przedmiotów, miejsc). Każde błogosławieństwo jest uwielbieniem Boga i modlitwą o Jego dary. [...] Dlatego Kościół udziela błogosławieństwa, wzywając imienia Jezusa i czyniąc zazwyczaj święty znak krzyża Chrystusa” (KKK 1671). W błogosławieństwach zawiera się uwielbienie Boga za Jego dzieła i dary, a równocześnie modlitwa wstawiennicza Kościoła, aby ludzie mogli używać darów Bożych w duchu Ewangelii. Błogosławieństwa są dla człowieka i rzeczy, które go otaczają. Adresatem błogosławieństwa jest człowiek, gdyż tylko on może wejść w osobiste zbawcze relacje z Bogiem. Jeśli błogosławi się rzeczy, czyni się to zawsze ze względu na człowieka. Błogosławieństwa są liturgią Kościoła, a ich celebracja we wspólnocie wierzących ściśle związana jest ze słowem Bożym i wymaga wiary, gdyż podobnie jak sakramenty są świętymi znakami, które wiarę zakładają, wyrażają, ale także umacniają i pomnażają (por. KL 59)². Wśród wszystkich błogosławieństw na uwagę zasługuje błogosławieństwo obrazów Jezusa Chrystusa i Najświętszej Maryi Panny.

1. ZNACZENIE I STRUKTURA OBRZĘDU BŁOGOSŁAWIEŃSTWA OBRAZÓW

Dzięki błogosławieństwu przedmioty, także obrazy, nie otrzymują od Boga specjalnej mocy i nie działają automatycznie na korzyść człowieka. Dla chrześcijanina są one jednak znakiem, który powinien kierować jego myśli ku Bogu, aktualizować wiarę i budzić całkowite do Niego zaufanie. Przez błogosławieństwo następuje pewnego rodzaju zmiana przeznaczenia (*trans-significatio*) przedmiotu i pomoc w nawiązaniu kontaktu z Bogiem. Przedmioty te same w sobie nie mają jakiejś siły, lecz pomoc Boża udzielana jest dzięki temu, że mogą prowadzić do osobistej relacji z Bogiem. Posługując się pobłogosławionymi przedmiotami, chrześcijanin wierzy i ma pewność,

błogosławieństw po Soborze Watykańskim II, „Liturgia Sacra” 1 (1995), nr 3-4, s. 81-95; H. SOBECZKO, *Teologiczny i antropologiczny wymiar obrzędów błogosławieństw rzeczy*, „Liturgia Sacra” 1 (1995), nr 3-4, s. 107-120; S. CZERWIK, *Teologia odnowionych błogosławieństw*, „Roczniki Teologiczne” 45 (1998), z. 8, s. 193-202; K. BOMMES, *Die Sakramentalien der Kirche*, w: *Christusbegegnung in den Sakramenten*, red. H. Luthe, Kevelaer: Butzon & Bercker 1981, s. 607-625; Th. MAAS-EWERD, *Benediktionen als Feiern der Gemeinde*, w: *Heute Segen. Werkbuch zum Benediktionale*, hrsg. A. Heinz, H. Rennings, Freiburg: Herder 1978, s. 43-58.

² Zob. Th. MAAS-EWERD, *Benediktionen*, s. 43-58; Cz. KRAKOWIAK, *Sakramentalia i błogosławieństwa*, „Ateneum Kapłańskie” 152 (2008), s. 422-433.

że przez nie Bóg jest mu bliski. Wszystko jednak zależy od wiary i zaufania Bogu, że przez nie Bóg pragnie udzielać człowiekowi swojej łaski. Obrzędu błogosławieństwa obrazu Pana Jezusa i Najświętszej Maryi Panny nie łączy się z Mszą Świętą, lecz sprawuje się go oddzielnie od innych czynności liturgicznych³. Natomiast błogosławieństwo obrazu Świętego bądź Świętej można połączyć z Nieszporami⁴. Szafarzem błogosławieństwa obrazów jest prezbiter lub biskup⁵. Księga *Obrzędy błogosławieństw* na pierwszym miejscu zawiera błogosławieństwo obrazu Pana Jezusa⁶, następnie Najświętszej Maryi Panny⁷ i obrazu Świętych⁸. Przy błogosławieństwie obrazów będących przedmiotem kultu w domach wiernych stosuje się obrzęd jak przy błogosławieństwie dewocjonaliów⁹.

Każde uroczyste błogosławieństwo obrazów ma taką samą strukturę. Różnice występują we wprowadzeniach do obrzędu, w tekstach czytań biblijnych, w prośbach (modlitwach wiernych) oraz w samych modlitwach błogosławieństw. Liturgię jak zwykle rozpoczynają obrzędy wstępne: znak krzyża, pozdrowienie uczestników i wprowadzenie ich w liturgię. Liturgia słowa Bożego obejmuje jedno lub kilka czytań, psalm responsoryjny i homilię, po której następują prośby, a po nich modlitwa błogosławieństwa poprzedzona wezwaniem skierowanym do wiernych. Po modlitwie błogosławieństwa, przy śpiewie antyfony, psalmu, hymnu lub stosownej pieśni okazuje się błogosławiony obraz. Cały obrzęd kończy błogosławieństwo uczestników.

2. BŁOGOSŁAWIENSTWO OBRAZU JEZUSA CHRYSZTUSA

A. OBRZĘDY WSTĘPNE I LITURGIA SŁOWA BOŻEGO

Już w pozdrowieniu wiernych celebrans przypomina, że Jezus Chrystus jest „obrazem Boga niewidzialnego”¹⁰. W słowach wprowadzenia wyraża radość i uwielbienie Boga „z okazji błogosławieństwa nowego obrazu naszego Pana, Jezusa Chrystusa”, przeznaczonego do publicznego kultu przez

³ OB, nr 986.

⁴ OB, nr 989.

⁵ OB, nr 988.

⁶ OB, nr 990-1003.

⁷ OB, nr 1004-1017.

⁸ OB, nr 1018-1031.

⁹ OB, nr 1162-1182.

¹⁰ OB, nr 991.

wiernych. Ma on przypominać słowa Chrystusa: „Kto Mnie widzi, widzi i Ojca” (J 14,9). Oddawanie czci obrazowi powinno kierować myśli i serca wiernych do Chrystusa królującego na wieki razem z Ojcem i Duchem Świętym¹¹.

Liturgia słowa Bożego zawiera jedno albo kilka czytań z Pisma Świętego, które bierze się z *Lekcjonarza mszalnego* albo z *Liturgii godzin*, stosownie do tego, z jaką tajemnicą życia Chrystusa związany jest obraz. Między czytaniem wykonuje się śpiew psalmu. Rytuał proponuje następujące teksty czytań: Kol 1,12-20 (*Chrystus Pan jest obrazem Boga niewidzialnego*) albo J 14,1-11 (*Kto mnie zobaczył, zobaczył także i Ojca*) oraz Psalm 8 (z refrenem *Jak jest przedziwne imię Twoje Panie*). Nie podaje jednak żadnej perykopy z Ewangelii, zaznaczając jedynie, że jej czytanie „niech zawsze zajmuje naczelne miejsce”¹².

Czytanie z Listu do Kolosan (1,12-20) jest hymnem o prymacie Jezusa Chrystusa w całym porządku stworzenia (w. 15-17) i porządku zbawienia (w. 18-20). Zajmuje On wyjątkowe miejsce wśród całego stworzonego świata, jest ponad wszystko stworzenie, na ziemi i w niebie, w Nim wszystko trwa. Chrystus jest także pierwszym w porządku „nowego stworzenia”, pierwszym Zmartwychwstałym i Głową Kościoła. Dlatego Apostoł wzywa do dziękczynienia Bogu Ojcu, że przez swojego umiłowanego Syna dokonał naszego odkupienia i uwolnił nas od grzechów. Chrystus jest obrazem niewidzialnego Boga dla tych, którzy w Niego wierzą. Oznacza to, że również Chrystus jest Bogiem i objawia prawdziwą naturę Boga (por. Hbr 1,3). Jezus Chrystus Bóg-Człowiek jest tym, w którym Bóg w pełni zamieszkał „w Nim zamieszkała cała pełnia” (w. 19). Jedynie przez Niego człowiek może poznać objawiającego się Boga. Każdy, kto z Nim się spotyka, spotyka się z Jego Ojcem i kto Jego słucha, słucha samego Boga. Jego Męka i Śmierć jest najbardziej przekonującym dowodem miłości Boga do całego stworzenia. Chrystus przywrócił jedność między Bogiem a człowiekiem (w. 20). Skutkiem Jego krwawej ofiary jest pokój „zarówno na ziemi jak i w niebie” (w. 20).

Psalm 8 jest hymnem na cześć Bożego imienia oraz Boga Stwórcy świata i człowieka, arcydzieła całego stworzenia. Psalmista wielbi Boga i wychwala wspaniałość stworzonego przez Niego świata. Jego imię jest potężne na całej ziemi, bo wszystko, co istnieje, jest Jego dziełem, a On jest Panem nieba i ziemi. W pięknie i wielkości stworzonego przez Boga świata można dostrzec ślady Jego działania. W tym wielkim świecie człowiek jest mały, ale

¹¹ OB, nr 992.

¹² OB, nr 993.

jednocześnie niewiele mniejszy od aniołów. Bóg uczynił go królem stworzonego świata (por. Ps 21,6) i uwieńczył chwałą. Wielkość i godność człowieka wynika z jego podobieństwa do Boga. Stworzony na Jego obraz (por. Rdz 2,26-27), został „ukoronowany chwałą”. Wskazując na wyjątkowe miejsce człowieka w stworzonym świecie, psalmista tym samym opiewa wielkość Boga i Jego potęgę. Bóg o nim „pamięta” i „troszczy się” o niego Człowiek jednak władający stworzonym przez Boga światem sam podlega władzy Boga i powinien wielbić Jego imię¹³.

Po czytaniach należy wygłosić homilię, wyjaśniając wiernym ich treść oraz przedstawiając „tajemnicę obecności Chrystusa w obrazie, aby w świetle wiary zrozumieli znaczenie sprawowanego obrzędu”¹⁴. Następujące po homilii prośby skierowane są do Boga Ojca, który „dał nam jako Zbawiciela i Odkupiciela swoje Słowo”. Po każdej prośbie następuje aklamacja wiernych: *Upodobnij nas, Ojcze, do Twojego Syna*. W pięciu wezwaniach Chrystus nazywany jest „nieskończoną Mądrością i najwyższą Prawdą”, namaszczonym „na Kapłana, Króla i Proroka”, „Nauczycielem cichym i pokornego serca”. Przez „Krew Chrystusa przelaną na krzyżu Bóg wszystko pojednał ze sobą”, Chrystus na drzewie krzyża zwyciężył śmierć i szatana. Zgromadzeni wierni proszą przez Chrystusa Boga Ojca, aby mogli coraz głębiej poznawać Mądrość i Prawdę oraz przy nich trwali, aby obecność Chrystusa napełniała ich serca radością, aby stali się miłą Bogu ofiarą, wiernymi sługami i gorliwymi uczniami, uczyli się od Chrystusa łagodności i dobroci oraz współdziałali z Nim we wprowadzaniu w świecie zgody i pokoju, a zjednoczeni z Nim w Jego śmierci „stali się także uczestnikami Jego zmartwychwstania”¹⁵.

B. MODLITWA BŁOGOSŁAWIEŃSTWA I OBRZĘDY ZAKOŃCZENIA

Rytuał zawiera dwie formuły modlitwy błogosławieństwa, z których jedną szafarz odmawia z rozłożonymi rękami. Pierwszą (dłuższą) rozpoczyna uwielbienie (błogosławieństwo) Boga, którzy z miłości do ludzi posłał na świat „swoje Słowo”. Ono przyjęło ciało z Niepokalanej Dziewicy, stało się „podobnym do nas we wszystkim oprócz grzechu” i naszym Zbawicielem. Chrystus jest najwyższym wzorem świętości. Kościół wpatruje się w Niego już

¹³ S. ŁACH, *Księga Psalmów. Wstęp. Przekład z oryginału. Komentarz. Ekskursy*, Poznań: Pallottinum 1990, s. 125-126; G. RAVASI, *Psalmy. Wprowadzenie i Psalmy 1-19 (wybór)*, Cz. 1, tł. P. Mikulska, Kraków: Salwator 2007, s. 189-233.

¹⁴ OB, nr 996.

¹⁵ OB, nr 997. Jeśli nie odmawia się prośb, celebrans przed modlitwą błogosławieństwa zachęca wiernych do modlitwy o Bożą pomoc. OB, nr 998.

wtedy gdy był Dzieckiem i wielbi w Nim wszechmocnego Boga. W Jego obliczu dostrzega odbłask dobroci Ojca, a przyjmując głoszone przez Niego słowo życia, napęlnia się Bożą mądrością. Miłujące Serca Jezusa ogniem Ducha Świętego ogarnia cały Kościół i odradza ludzi do nowego życia oraz oczyszcza we Krwi wypływającej z Jego ran. Kościół, radując się z Jego zmartwychwstania, już teraz otrzymuje przedsmak chwały swojego Oblubieńca.

Po błogosławieństwie Boga Ojca za Jego Syna następują prośby, aby cześć dla obrazu Chrystusa wzbudzała w sercach wiernych „Jego pragnienia”, by z ziemskiego człowieka obecnie upodobnili się kiedyś do „człowieka niebieskiego”. Jezus Chrystus, Syn Boży, ma być dla wiernych drogą prowadzącą do Ojca, prawdą rozjaśniającą serca, życiem i światłością rozpraszającą mroki podczas ziemnego pielgrzymowania, wreszcie skałą, na której znajdą wytchnienie, i bramą prowadzącą do nowego Jeruzalem¹⁶.

Modlitwa błogosławieństwa zawiera wiele odniesień do Pisma Świętego, ma charakter chrystologiczny i eklezjalny, podkreśla soteriologiczny wymiar tajemnicy Wcielenia. Posłane na świat Słowo „[...] przyjąwszy ciało z Niepokalanej Dziewicy, stało się naszym Zbawicielem i pierworodnym bratem”¹⁷.

Druga modlitwa (krótka) skierowana jest do Boga mieszkającego w niedostępnej światłości. On z miłości do ludzi, chociaż niewidzialny z natury, w Chrystusie stał się dla nich widzialnym. Kościół prosi w niej, aby wierni, którzy wykonali i otaczają czcią wizerunek Jego Syna, „nieustannie przemieniali się na Jego podobieństwo”¹⁸. Po modlitwie błogosławieństwa okadza się obraz, czemu towarzyszy śpiew odpowiednio dobranej pieśni. Obrzęd kończy się błogosławieństwem, w którym celebrans prosi, aby Boży pokój strzegł serca i myśli wiernych w poznawaniu i miłości Boga oraz Jego Syna Jezusa Chrystusa¹⁹.

3. BŁOGOSŁAWIEŃSTWO OBRAZU NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY

A. OBRZĘDY WSTĘPNE I LITURGIA SŁOWA BOŻEGO

Po znaku krzyża i pozdrowieniu wiernych celebrans przypomina, że z Maryi Panny narodził się Jezus Chrystus, w którym ukazała się miłość

¹⁶ OB, nr 999.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ OB, nr 1000.

¹⁹ OB, nr 1002.

Boga Ojca do ludzi. We wprowadzeniu zaznacza, że wizerunek Najświętszej Maryi Panny będzie przypominał o Jej nierozzerwalnym związku z Chrystusem i Kościołem. Maryja, Matka Chrystusa, który jest „obrazem niewidzialnego Boga”, dla Kościoła także jest obrazem tego, czym sam pragnie być – figurą i drogą prowadzącą do doskonałego zjednoczenia z Chrystusem i przykładem wypełniania zadań apostołskich²⁰.

Czytania biblijne wybiera się z *Lekcjonarza mszalnego* albo z *Liturgii godzin* z części własnych lub wspólnych o Najświętszej Maryi Pannie. Rytuał proponuje następujące perykopy: Łk 1,42-50 (*Błogosławić mnie będą wszystkie pokolenia*) albo Ap 11,19a; 12,1-6a.10ab (*Wielki znak ukazał się na niebie*), Łk 1,26-38 (*Oto poczniesz i porodzisz Syna*), J 19,25-27 (*Oto Syn Twój, Oto Matyka Twoja*) i Psalm 113/112 (z refrenem *Niech imię Pana będzie pochwalone*²¹).

Perykopa z Ewangelii św. Łukasza (1,42-50) o wizycie Maryi u Elżbiety podkreśla najpierw Jej wiarę, dzięki której mógł narodzić się z Niej Jezus, Syn Boży. Następnie ukazuje Maryję jako tę, która „jest w drodze” i przynosi Jezusa do domu Elżbiety i Zachariasza. Podobną misję pełni w świecie Kościół. Elżbieta rozpoznaje w Maryi Matkę swego Pana (Boga), nazywa Ją błogosławioną spośród wszystkich kobiet, gdyż Bóg wybrał Ją na Matkę swego Syna – Jezusa. Natomiast Jan obecny pod jej sercem raduje się i rozpoznaje czas przyjścia na świat oczekiwanego Zbawiciela. Dziękczynna pieśń Maryi jest wyznaniem wiary w dobrość i miłosierdzie Boga, który uczynił Jej wielkie rzeczy (w. 49), podobnie jak czynił to w dziejach narodu wybranego. W słowach *Magnificat* Maryja zawarła dziękczynienie za otrzymane dobrodziejstwa (w. 46-50), wychwalanie Bożej opatrności (w. 51-53) i pochwałę Jego wierności (w. 54-55).

Psalm 113/112 jest pochwałą wielkości i dobroci Boga. Psalmista wzywa do wychwalania wielkości i potęgi Boga, zawsze i wszędzie, od wschodu do zachodu słońca. Tylko On jest władcą, z którym nikt równać się nie może. Bóg „mieszka” na wysokościach i swoją władzą obejmuje cały świat, a Jego chwała „sięga ponad niebiosy”. Mimo to „spogląda na niebo i ziemię”. Okazuje dobroć ubogim, dźwiga i podnosi słabych. (Te same myśli zawiera wyśpiewany przez Maryję kantykt *Magnificat*). Także Jego Syn, Jezus Chrystus, uniżył siebie przez Wcielenie (por. Flp 2,6-8), otrzymał imię ponad wszelkie imię (por. Flp 2,8; Hbr 2,7-9) i został wywyższony. W psalmie tym

²⁰ OB, nr 1006.

²¹ OB, nr 1007-1009.

można dostrzec Bożą „ekonomię” zarówno w historii zbawienia jak i w obecnym czasie Kościoła²².

Po homilii następują prośby skierowane do Jezusa Chrystusa, narodzonego z Maryi Dziewicy Zbawiciela świata, aby Jego Matka wstawiała się na wiernym ludem. Podkreśla się przez to uczestnictwo Maryi w zbawczym pośrednictwie Chrystusa. Poszczególne wezwania wyrażają wiarę Kościoła w Chrystusa jako „Zbawiciela świata”, „naszego Odkupiciela”, „naszego Kapłana”, „Króla królów” oraz „Pana nieba i ziemi”. Celebrans zanosi modlitwę za wstawiennictwem Maryi, Jego Matki, która jako pierwsza doznała łaski odkupienia przez zachowanie Jej od wszelkiej zmyły grzechu (Niepokalane Poczucie), stała się godnym dla Niego „mieszkanem i przybytkiem Ducha Świętego”. Wspomina także Jej obecność obok krzyża, Wniebowzięcie z ciałem i duszą do niebieskiej chwały, aby jako Królowa stała po prawicy Chrystusa. Następnie prosi, aby Jezus Zbawiciel zachował nas od „skażenia grzechem”; abyśmy „na wieki byli świątynią” Jego Ducha; „radowali się uczestnicząc w Jego cierpieniach”; „zawsze myślą przebywali w niebie” i „zasłużyli na udział w Jej chwale”²³. Po każdej prośbie powtarza się wezwanie „Niech Twoja Matka wstawia się za nami”.

B. MODLITWA BŁOGOSŁAWIEŃSTWA I OBRZĘDY ZAKOŃCZENIA

Początek modlitwy (dłuższej) jest uwielbieniem „niewysłowionego Boga” i wyznaniem wiary Kościoła, że już przed stworzeniem świata ustanowił Chrystusa „początkiem i końcem wszechrzeczy”²⁴. Bóg w swojej łaskawości złączył z Nim Najświętszą Maryję Pannę, Jego „Matkę i Towarzyszkę”. Ona jest „obrazem i wzorem Kościoła” oraz „Matką i Orędowniczką nas wszystkich”. Maryja jest „nową Niewiastą, która naprawiła to, co zniszczyła pierwsza – Ewa”. Należąca do ludu Izraela („córka Syjonu”), sercem przyjęła oczekiwanego Mesjasza. Z Niej jako ubogiej i pokornej służebnicy narodził Syn Boży, „Słońce sprawiedliwości”, nasz Pan, Jezus Chrystus. Po tym przypomnieniu miejsca i roli Maryi w historii zbawienia następuje prośba, aby wierni zawsze doznawali opieki Najświętszej Dziewicy, w swoich sercach kształtowali Jej obraz i trwali „w niewzruszonej wierze i silnej nadziei, w miłości gotowej do czynu i w szczerzej pokorze”. Dzięki Jej wstawiennictwu zachowają męstwo w cierpieniu, godność w ubóstwie, cierpli-

²² S. ŁACH, *Księga Psalmów*, s. 479-480.

²³ OB, nr 1011.

²⁴ OB, nr 1013.

wość w przeciwnościach, otwartość na potrzeby bliźnich, wprowadzając pokój i sprawiedliwość. Wtedy trwając w miłości Boga i bliźnich dojdą do wiecznej Ojczyzny, „w której Najświętsza Maryja Panna wstawia się za nami i jaśniej jako Królowa”.

Druga, bardzo krótka modlitwa błogosławieństwa podkreśla, że Najświętsza Maryja Panna dana jest pielgrzymującemu Kościołowi jako „zapowiedź przyszłej chwały”. Wierni, wpatrując się w Jej Obraz, mają z ufnością wznosić oczy ku Matce jako wzorze świętości dla całej wspólnoty Kościoła²⁵.

Po modlitwie błogosławieństwa celebrans okadza pobłogosławiony obraz w czasie śpiewu psalmu albo hymnu związanego z tytułem Najświętszej Maryi Panny na nim przedstawionym. Można śpiewać także antyfonę „Pod Twoją obronę”. Formuła końcowego błogosławieństwa raz jeszcze przypomina, że Bóg dokonał odkupienia świata przez swojego Syna zrodzonego z Maryi Dziewicy i zawiera prośbę, aby wszystkim błogosławił i aby Ta, która „zrodziła Dawcę życia”, zawsze i wszędzie strzegła zgromadzonych wiernych²⁶.

Cześć oddawana Maryi nie sprzeciwia się kultowi Chrystusa, gdyż w Niej „wszystko odnosi się do Chrystusa i od Niego zależy”²⁷. Dlatego kult maryjny w Kościele staje się „drogą do Chrystusa, który jest źródłem i ośrodkiem wspólnoty kościelnej”²⁸. Ostatecznym celem kultu maryjnego jest, „by Bóg został uwielbiony i by chrześcijanie zostali pobudzeni do całkowitego uzgadniania z wolą Bożą swojego życia i postępowania”²⁹. Istnieje jednak różnica między kultem oddawanym bezpośrednio Osobom Trójcy Świętej a kultem maryjnym czy kultem Świętych Pańskich³⁰.

PODSUMOWANIE

Kult wizerunków Jezus Chrystusa kieruje myśli i serca wiernych do Niego jako obrazu niewidzialnego Boga. Przypomina Jego słowa, że „Kto Mnie widzi, widzi i Ojca” (J 14,9). Liczne Jego wizerunki pomagają w mo-

²⁵ OB, nr 1014.

²⁶ OB, nr 1015-1016.

²⁷ PAWEŁ VI, *Marialis cultus*, nr 25.

²⁸ OB, nr 32.

²⁹ OB, nr 39.

³⁰ PAWEŁ VI, *Marialis cultus*, nr 25; por. KL 104; zob. W. HANC, *Maryja w zbawczym planie Trójjedynego Boga*, „Ateneum Kapłańskie” 110 (1988), s. 381-394; J. SZLAGA, *Maryja w zbawczym planie Ojca*, „Salvatoris Mater” 1 (1999), nr 2, s. 15-26; M. PISARZAK, *Maryja wzorem adoracji Ojca*, „Salvatoris Mater” 1 (1999), nr 4, s. 82-88.

dlitwie wynikającej z wiary, że On królujący w niebie razem z Ojcem i Duchem Świętym, jako jedyny Pośrednik między Bogiem i ludźmi wstawia się za nimi. Jemu należy się także cześć i chwała, którą wierni wyrażają przez kult Jego obrazów.

W modlitwach błogosławieństwa obrazów Jezusa Chrystusa i Najświętszej Maryi Panny Kościół prosi Boga, aby wierni przede wszystkim postępowali „śladami Pana”, czyli naśladowali Chrystusa, a wpatrując się w przykład Najświętszej Maryi Panny, dzięki Jej wstawiennictwu dążyli do doskonałości, nawet za cenę przelania krwi i codziennego niesienia krzyża z Chrystusem. Cześć oddawana Maryi powinna łączyć się naśladowaniem z Jej wiary. Ona jest Wielką Wierzącą, „Błogosławiona, bo uwierzyła” (Łk 1,45). Tę wiarę zachowała i rozwijała od Zwiastowania aż po krzyż³¹.

BIBLIOGRAFIA

- BOMMES Karin: Die Sakramentalien der Kirche, w: Christusbegegnung in den Sakramenten, red. Hubert Luthé, Kevelaer: Butzon & Bercker 1981, s. 607-625.
- CICHY Stefan: Błogosławieństwa w liturgii Kościoła, „Liturgia Sacra” 1 (1995), nr 3-4 s. 97-106.
- CZERWIK Stanisław: Odnowa liturgii błogosławieństw po Soborze Watykańskim II, „Liturgia Sacra” 1 (1995), nr 3-4, s. 81-95.
- CZERWIK Stanisław: Teologia odnowionych błogosławieństw, „Roczniki Teologiczne” 45 (1998), z. 8, s. 193-202.
- JANOCHA Michał: Lex pingendi – lex credendi, w: Fides ex visu, red. Ryszard Knapieński, Aneta Kramiszewska, Lublin: TN KUL 2011, s. 37-44.
- KLAUZA Karol: Teologiczna hermeneutyka ikony, Lublin: Wydawnictwo KUL 2002.
- KRAKOWIAK Czesław: Maryja wzorem trynitarniej pobożności chrześcijańskiej, „Salvatoris Mater” 2 (2000), nr 3, s. 130-154.
- KRAKOWIAK Czesław: Sakramentalia i błogosławieństwa, „Ateneum Kapłańskie” 152 (2008), s. 422-433.
- KUDASIEWICZ Józef: Matka Odkupiciela, Kielce: Jedność 1981.
- ŁACH Stanisław: Księga Psalmów. Wstęp. Przekład z oryginału. Komentarz. Ekskursy, Poznań: Pallottinum 1990.
- MAAS-EWERD Theodor: Benediktionen als Feiern der Gemeinde, w: Heute Segen. Werkbuch zum Benediktionale, red. Andreas Heinz, Heinrich Rennings, Freiburg: Herder 1978, s. 43-58.
- MATWIEJUK Kazimierz: Obraz w liturgii, „Anamnesis” 18 (2012), nr 71, s. 91-97.
- NADOLSKI Bogusław: Obraz w liturgii, w: Leksykon Liturgii, red. Bogusław Nadolski, Poznań: Pallottinum 2006, s. 1062-1065.
- NEUNHEUSER Burkhardt: Evoluzione di mentalità nella prassi delle benedizioni, „Rivista liturgica” 73 (1986), s. 188-213.

³¹ Zob. Cz. KRAKOWIAK, *Maryja wzorem trynitarniej pobożności chrześcijańskiej*, „Salvatoris Mater” 2 (2000), nr 3, s. 130-154.

- Obraz i kult. Materiały z Konferencji „Obraz i kult”. Lublin, 6-8 października 1999, red. Małgorzata Urszula Mazurczak, Jowita Patyra, Lublin: Wydawnictwo KUL 2002.
- PISARZAK Maria: Maryja wzorem adoracji Ojca, „Salvatoris Mater” 1 (1999), nr 4, s. 82-88.
- RAVASI Gianfranco: Psalmy. Wprowadzenie i Psalmy 1-19 (wybór), Cz. 1, tłum. Patrycja Mikulska, Kraków: Salwator 2007.
- SOBECZKO Helmut Jan: Teologiczny i antropologiczny wymiar obrzędów błogosławieństw rzeczy, „Liturgia Sacra” 1 (1995), nr 3-4, s. 107-120.
- SZLAGA Jan: Maryja w zbawczym planie Ojca, „Salvatoris Mater” 1 (1999), nr 2, s. 15-26.
- SZYMIK Stefan: Fides ex visu – perspektywa biblijna, w: Fides ex visu, red. Ryszard Knapiński, Aneta Kramiszewska, Lublin: TN KUL 2011, s. 11-24.

LITURGIA BŁOGOSŁAWIENSTWA OBRAZÓW
JEZUSA CHRYSYTA I NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY

Streszczenie

Pobożność wiernych nie ogranicza się jedynie do uczestnictwa w liturgii Mszy Świętej, sakramentów i Liturgii godzin. Ważną rolę w pobożności wspólnotowej i indywidualnej, odrywają także obrazy Jezusa Chrystusa i Jego Matki, Najświętszej Maryi Panny. Zanim staną się przedmiotem kultu, owe święte wizerunki błogosławi się według określonej przez Kościół formy obrzędowej. Przez błogosławieństwo obrazy nie otrzymują od Boga specjalnej mocy, ale stają się znakiem, który kieruje myśli i serca ku Bogu. Obrazy Pana Jezusa i Matki Bożej błogosławi się poza Mszą świętą lub w czasie Nieszporów. Szafarzem błogosławieństwa obrazów jest prezbiter lub biskup. Modlitwę błogosławieństwa poprzedza liturgia słowa, która zawiera czytanie Pisma Świętego, homilię i modlitwę powszechną. W modlitwach błogosławieństwa obrazów Jezusa Chrystusa i Najświętszej Maryi Panny Kościół prosi Boga, aby modlitwa przed nimi prowadził do postępowania „śladami Pana”, czyli naśladowali Chrystusa, a wpatrując się w przykład Najświętszej Maryi Panny dzięki Jej wstawiennictwu dążyli do doskonałości.

Słowa kluczowe: błogosławieństwo; obraz Jezusa Chrystusa; obraz Najświętszej Maryi Panny; Msza święta; Nieszpory.